Fyrisitingin bólgnar

Kostnaðurin av aðalstýrunum er tvífaldaður síðan sitandi samgonga tók við. Frá 53 milliónum í 1998 til 105 milliónir í 2002, sigur Vilhelm Johannesen, fíggjarnevndarlimur, sum fer at leggja stóran dent á hetta í framsøgurøðu síni, tá fíggjarlógin kemur til fyrstu viðgerð í dag

FÍGGJARMÁL
Eðvard Joensen

Samgongan hevur mist tamarhaldið á almennu fyrisitingini, sum bara bólgnar upp, sigur Vilhelm Johannesen, næstformaður í fíggjarnevndini, nú fíggjarlógin fyri komandi ár verður viðgjørd í tinginum

Í mun til kostnaðin í 1998 eru aðalstýrini í almennu fyrisitingini dýrkað við umleið 52 milliónum krónum á fíggjarlógaruppskotinum fyri 2002.

Vilhelm Johannesen, framsøgumaður Javnaðarfloksins í fíggjarmálum og næstformaður í fíggjarnevndini, sigur, at hann fer at taka hendan øgiliga vøkstur upp í røðu síni, tá fíggjarlógin kemur til fyrstu viðgerð í tinginum í dag.

Hesin risavøksturin byrjaði í 1998-1999, vísir Vilhelm Johannesen á. Tá varð grundgivið av millum øðrum Helenu Dam á Neystabø, táverandi landsstýrismanni við almanna- og heilsumálum, at neyðugt var at styrkja aðalstýrini, tí so nógv fyrisiting skuldi takast frá stovnunum og leggjast inn á stýrini.

Men nú hendir so tað øvugta aftur, vísir Vilhelm Johannesen á. Hann nevnir dømi frá júst almanna- og heilsuøkinum, har søkt verður eftir bæði løgfrøðingi og fíggjarráðgeva til Almannastovuna.

Og hygg, um tað verður flutt nakar úr Almanna- og Heilsumálastýrinum út á stovnin. Nei, tað kemur bara meira fólk afturat, í fi dýra endanum, sigur Vilhelm Jonannesen.

Einki samanhang

Inntøkusíðan í fíggjalógaruppskotinum hongur als ikki saman, vísir Vilhelm Johannesen á. Tølini eru eftir hansara meting sett ríkiliga høg.

Hann vísir á, at laksaprísirnir í løtuni eru so lágir á heimsmarknaðinum, at teir liggja væl undir framleiðsluprísinum í Føroyum. Og ótrygga støðan í heiminum sum heild fer uttan iva at gera framleiðslukostnaðin í Føroyum væl dýrari, enn hann er. Men tí hevur landsstýrismaðurin als ikki tikið hædd fyri, sigur næstformaðurin í fíggjarnevndini.

Hinvegin eru útreiðslurnar setta heldur lágar í ávísum førum, sigur Vilhelm Johannesen.

Hann vísir til sjúkraviðgerð uttanlands, sum í fjør kostaði 12 milliónir krónur. Hóast vit longu fyrra hálvár í ár hava brúkt seks milliónir á hesum økinum, er játtanin til komandi ár sett til 10 milliónir, sum heilt givið fer at vera ov lítið. Samstundis sum flogfeløgini hækka ferðaseðlaprísirnar.

Kreativt bókhald

Tað verður pyntað upp á og flutt runt við tølum, vísir Vilhjelm Johannesen á. Sum dømi nevnir hann at á eykajáttanarlógini fyri september í ár, eru íløgur, sum ætlaðar eru til komandi ár, fluttar til í ár. Hetta fyri at fáa fíggjarlógina komandi at taka seg væl út, sigur hann.

Samstundis verða íløgur, sum gerast skulu komandi ár, fíggjaðar yvir tvey ár. Her verður víst til, at Magnus Heinason skal sandblásast, men skal fíggjast bæði í 2002 og 2003.

– Hetta samsvarar ikki við málsetningin hjá samgonguni um, at virksemið í samfelagnum skal speglast aftur á fíggjarlógini, sigur vilhelm Johannesen, fíggjarnevndarlimur Javnaðarfloksins.

Heldur ikki tann 10 ára íløguætlanin, sum Karsten Hansen, landsstýrismaður við fíggjarmálum, hevur brúkt fíð upp á at fundast við eitt nú Javnaðarflokkinum, verður hildin. Íløgurnar eru bara í fíggjarlógaruppskotinum fyri 2002 øktar munandi samment við 10 ára ætlanina hjá landsstýrismanninum.

Vilhelm Johannesen heldur, at tingmenn áttu at fingið útflyggjað eitt eintak av íløguætlanini saman við fíggjarlógaruppskotinum, so til bar at halda skil á, hvat ætlanin sigur, og hvat blakað verður út í einum valári.

Játtanin økt 35 prosent í fýra ár

Fólkaskúlin kostar í verandi líki uml. 50 mió. krónur meiri at reka í dag í mun til 1997

FÓLKASKÚLIN
Turið Kjølbro

Hóast svára fíggjarkreppan í nítiárunum er av, er føroyski fólkaskúlin framvegis kreppuvendur. Í mun til onnur øki er skúlin afturúrsigldur, hann er so illa fyri, at hann ikki hevur fíggjarligar karmar fyri at økka lógarásetta tímatalinum.

Tøl og hagtøl eru ikki altíð so einvís. Hægri játtan merkir neyðturviliga ikki betri umstøður ella ein betri skúla. Tøl, sum Sosialurin hevur fingið innlit í, vísa, at játtanin til fólkaskúlan er økt við 35 prosentum frá 1997 til í dag, um somu tíð sum talið av tímum givnir skúlunum er nøkulunda støðugt. Í 1997 var játtanin 133,5 mió. krónur og í ár er hon við eykajáttan 180,4 mió. krónur. Ein munur á 46,8 mió. krónur.

Tað er ikki nýggja fólkaskúlalógin, sum er orsøkin til økingina í játtanini. Hinvegin eru tað lønir og sáttmálaviðurskifti. Lønarhækkingarnar íroknað lønaraftubeingin, sum varð líðug 1. jan. 1999, eiga bróðurpartin av økingini. Í krónum uml. 21 mió. ella 45 prosent. Hetta tíðarskeiðið eru 640 fleiri skúlabørn komin og tað kostar uml. 12 mió. krónur ella 25 prosent. Starvsaldubroytingar hava kostað slakar 4 mió. krónur ella 8 prosent, eftirløn til sáttmálasettar lærarar 8 mió. kr. ella 17 prosent, og kunningartøkni eigur góðar 2 mió. krónur ella 5 prosent. Kunningartøkni er beinleiðis ásett í fólkaskúlalógini.

Nýggju økini sambært nýggju fólkaskúlalógini, sum eru avtalað í semju millum Fíggjarmálastýrið og Føroya Lærarafelag, vórðu mett at kosta, sambært útrokning í fjør, góðar 9 mió. krónur. Hetta eru niðurskurðir til ráðlegging, flokslæraraarbeiði, leiðslu, skúlavegleiðing, telduvarðaarbeiði og skúlabókasavn.

Nærum komin á mál

Áðrenn nýggja fólkaskúlalógin kom í gildi, varð sagt, at hon ikki fór at gera føroyska fólkaskúlan dýrari. Einstakir politikarar og Føroya Lærarafelag kundu tó vísa á, og sum tað eisini hevur víst seg, at nýggja lógin fór at kosta munandi meir enn tann gamla. Fólkaskúlalógin er sum kunnugt ein karmur, ein so-kallað rammulóg, og ætlanin hevur ongantíð verið annað enn, at hon stigvíst skal setast í verk. Í dag eru flest allar høvuðshugsjónirnar í lógini settar í verk. Eftir eru tillagingar, sum í stóran mun eru samráðingarspurningar millum Fíggjarmálastýrið og Føroya Lærarafelag. Eitt nú er talan um niðurskurð fyri ýmsar uppgávur og skyldur hjá lærarum.

Hyggja vit at fíggjarligu útrokningunum, sum vórðu gjørdar áðrenn lógin kom í gildi, síggja vit, at táverandi Landsskúlafyrisitingin metti, at lógin, um hon varð sett í verk øll sum hon var, fór at kosta uml. 8,5 mió. krónur, har av forskúlarnir, sum ikki eru settir á stovn enn, fóru at kosta 6,1 mió. krónur. Meirkostnaðurin av eftirútbúgvingini av lærarum skuldi vera 1,8 mió. krónur. Eilif Samuelsen, sum tá var landsstýrismaður í undirvísingarmálum, legði hesar útrokningar fram, sum hann segði vera neyvar. Eftirtíðin vísir okkum, at útrokningarnar ikki hava verið so álítandi, tí atlit er ikki tikin fyri niðurskurði fyri ýmsar uppgávur hjá lærarum, ella øðrum viðurskiftum, ið gera seg galdandi í føroyska fólkaskúlanum.

- Grundin til, at tað ikki varð mett, at nýggja fólkaskúlalógin fór at dýrka fólkaskúlan var, at avgjørt varð frammanundan, at tímatalið ikki skuldi økjast. Pulstímatalið í einstøku lærugreinunum er beinleiðis ásett í lógini og er ikki økt hesi árini. Økingin í tímatalinum til skúlanar er sostatt ikki í tímatalinum hjá næmingum, men í niðurskurði til ýmisk arbeiðsøki hjá skúlaleiðarum og lærarum, sigur Jenny Lydersen, undirvísingarleiðari á Fólkaskúladeildini í Mentamálastýrinum.

Broytingarnar, ið komu við nýggju fólkaskúlalógini, eru í tí undirvísingarliga partinum. Lærugreinir eru ikki komnar afturat, men lærugreinir eru lagdar saman, umskipaðar og bólkaðar øðrvísi.

- Hinvegin setir nýggja lógin nýggj og øðrvísi krøv til hvønn einstakan lærara í og við, at undirvísingin skal verða meiri lagað til hvønn einstakan næming, sigur Olaus Jespersen, stjóri á Fólkaskúladeildini í Mentamálastýrinum.

Minningargudstænasta

Kunngjørt verður, at minningargudstænasta yvir

Óla Dam

verður í Dómkirkjuni 10. oktober kl. 18.00.

Familjunar vegna

Freia